

HISTORIE

—
'Om de functie van kleur in de samenleving te begrijpen moeten we zowel te raden gaan bij de harde wetenschappen als bij het landschap, architectuur, ruimtelijke ordening, beeldende kunst, film, muziek, literatuur en mode.'

—
De verf- en lakfabriek Sikkens, in 1792 begonnen als lakstokerij in Groningen en in 1962 toegetreden tot het chemisch concern KZK (het latere Akzo), behoort tot een reeks Nederlandse bedrijven die een bijzondere relatie hebben opgebouwd met kunstenaars, ontwerpers en architecten. Enkele illustere vroege voorbeelden daarvan zijn de Glasfabrieken Leerdam, het mode- en woonwarenhuis Metz & Co en de Van Nellefabrieken. Hoe verschillend die bedrijven ook mogen zijn qua omvang, productie en samenstelling, één ding hebben ze gemeen: een geïnspireerde en vooruitziende directie. Een leiding die zich bewust is van de invloed van vormgeving (van zijn product) op de samenleving en op de kwaliteit van de leefomgeving. Een leiding met een scherpe visie op zijn rol als cultuurdrager, een positie die boven de directe bedrijfsbelangen uitgaat.

Al deze eigenschappen waren toe te schrijven aan de chemicus August M. Mees, die in 1924 bij Sikkens in dienst trad. Onder zijn leiding onderging de verffabriek de nodige innovaties en uitbreidingen. In 1939 verhuisde het bedrijf naar een nieuw gebouwde fabriek te Sassenheim. Er volgden enkele fusies die in 1958 resulteerden in de Sikkens Groep, welke vanaf 1969 als onderdeel van de Coatings Divisie van Akzo werd voortgezet.

Na de oorlog brengt Mees zijn bedrijfsbeleid nadrukkelijk in verband met het nieuw élan van kunst en cultuur. Sikkens verkoopt verf, verf is kleur en kleur zit in de lift na de grauwe oorlogs- en naoorlogse jaren. Een nieuwe generatie kunstenaars en architecten beroept zich op de erfenis van De Stijl, met kleurenhelden als Rietveld, Van Doesburg en Van der Leek. Kleur beeldt de ruimte en dit principe is het uitgangspunt van verschillende kunstenaars en architecten in de jaren vijftig en zestig.

Sikkens' eerste tentoonstelling over het thema kleur in huis, gemaakt in samenwerking met de Stichting Goed Wonen in 1957, wordt zeer goed ontvangen. Sikkens besluit een kleurenwaaier te laten samenstellen door kunstenaars die zijn aangesloten bij de Liga Nieuw Beelden. Kleur is een belangrijk middel in het streven van de Liga naar een synthese van architectuur en beeldende

kunst. Aan het verschijnen van de waaier wordt publieke bekendheid gegeven met de tentoonstelling 'Kleur' in het Stedelijk Museum. Directeur Mees maakt bij deze gelegenheid de oprichting van de Sikkensprijs bekend, welke in 1959 wordt ingesteld. Het initiatief van dhr. Mees komt enerzijds voort uit zijn belangstelling voor beeldende kunst, anderzijds uit zijn positie in een bedrijf, waarin kleur de toonaangevende factor bij de fabricage van producten is. De prijs is bedoeld als blijk van waardering voor die kunstenaars, architecten en vormgevers die een werk hebben gecreëerd, waarin een synthese van ruimte en kleur is verwezenlijkt.

De eerste jaren gaat de aandacht uit naar de functie van kleur, het effect op omgeving en menselijk gedrag, en de methodische toepassing van kleur. Kleur, en daarmee de Sikkensprijs, heeft een opvoedende waarde.

Eind jaren zestig verandert de koers van Sikkens Foundation onder invloed van het maatschappelijke klimaat. De hele Sikkensprijscommissie is ervan overtuigd dat de Sikkensprijs maatschappelijk relevant moet zijn.

Begin jaren zeventig fuseert de Sikkensprijs met de Talensprijs. De Internationale Talensprijs is tot dan toe tweemaal toegekend: aan Willem de Kooning (1968) en Richard Hamilton (1970). In 1971 gaan beide prijzen in elkaar op. De naam Sikkensprijs blijft gehandhaafd en het accent wordt verlegd van belonen naar stimuleren. De doelstelling wordt als volgt geformuleerd: 'Het stimuleren van die sociale, culturele en wetenschappelijke ontwikkelingen in de samenleving, waarbij kleur als medium een specifieke rol speelt.' Het is een formulering die tot op de dag van vandaag meegaat.

Op 18 juli 1972 wordt officieel de Stichting Sikkensprijs opgericht door de directie van Akzo Coatings N.V. te Amsterdam. De redelijk informele relatie tot het bedrijf krijgt hiermee een duidelijke status met geformaliseerde bevoegdheden en een financiële basis.

De tot dan toe geldende formule wordt verruimd en de aandacht van het bestuur van Sikkens Foundation richt zich meer op kleur als universeel verschijnsel. In de jaren die volgen wordt de Mondri-aanlezing ingesteld en krijgt de Award fysiek gestalte in een glasprisma, ontworpen door Carel Weeber.

In de jaren tachtig zal de stichting nog meer dan voorheen projecten initiëren. Op 12 november 1987 wordt door een statutenwijziging, die het bestuur meer operationele armslag biedt, de Stichting Sikkensprijs omgevormd tot Sikkens Foundation.

De afgelopen decennia heeft Sikkens Foundation zich ontwikkeld tot een vooraanstaand instituut van private cultuur sponsoring in Nederland. De speurtocht naar het gebruik van kleur in de samenleving heeft de stichting in het verleden met passie ondernomen en die uitdaging zal ze in de toekomst ook blijven aangaan.

Dat een concern als AkzoNobel daar achter staat is van meer betekenis dan alleen het bieden van het financieel draagvlak of het succes van een marketing concept. Het is een modern mece-naat dat de vitale verbondenheid tussen cultuur, maatschappij en bedrijf herstelt en versterkt.